

«MANZUM OĞUZNÂME» İLE İLGİLİ İKİ NOT

Türkiyat Mecmuası'nın XVIII. cildinde yayınlamış olduğumuz «Manzum Oğuznâme» adlı makalemizin metin kısmında yer alan iki sözün okunuşunda tereddüt ettiğimiz için, bu sözleri metinde kendi imlâsı ile vermiş ve tercüme kısmında da yerlerini boş bırakmıştık.

Değerli meslektaşımız Dr. Tuncer Gülensoy gönderdiği bir mektupla bu iki sözün okunuşunda bize yardımcı olmak inceliğinde bulunduğundan, bu not yazımızla iki sözü yeniden ele alıp açıklığa kavuşturmayı uygun bulduk. Kendilerine başarı dileklerimizle teşekkür ederiz.

1) On dördüncü beyitte yer alan ve okunuşunda tereddüt ettiğimiz birinci sözün imlâsı اوراکجانی şeklinde idi. Biz bu imlânın, *ürek-câm* şeklinde okunabileceğini ve “kötü, zararlı, mahzurlu” gibi mânâlara gelebileceğini bir ihtimal olarak belirtmiştik (bk. *Manzum Oğuznâme*, TM. c. XVIII, İstanbul 1976, not : 14). Şüphesiz ki, bu okuyuş metne uygun düşmemekteydi. Meslektaşımızın sözü *ura keçeni* (*ura* < *ur-a*; *ur-* “vurmak, yama yapmak”, *-a* istek eki; *keçeni* < *keçe-ni keçe* “keçe, aba, keçe örtü”, *-ni* yükleme hali eki) şeklinde okuması, bizce de hem şekil, hem de mâna yönünden metne uygun düşmektedir. Bu takdirde ilgili beyt :

meşveret kılalñg öziñge b(u)run
ura keçeni yoktur munuñg t(e)g y(u)run

şeklini alır ve “Önce kendisiyle görüşelim, keçeye vuracak bunun gibi yama yoktur” veya kısaca “Önce kendisiyle görüşmekten daha iyi çâre yoktur” şeklinde de mânâlandırılabilir.

2) Diğerisi ise yirmibeşinci beyitte yer alan ساندو imlâsı idi. Biz bu sözü de okuyamamış, ancak notta bunun *hatun* kelimesinin sıfatı olabileceğini belirtmiştik (bk. *Manzum Oğuznâme*, not : 25). Meslektaşımız bu imlânın *sellendü(r)* şeklinde okunabileceğini ve “giyinip, giyinmiş” gibi bir mâna verilebileceğini bildirmektedir. Bu okunuşa göre beyit :

sellendü(r) hatun t(e)g evinde t(u)rur
oğuz kirse çıksa anı köp urur

şeklini alır. Meslektaşımız *sellendü(r)* kelimesini *selle* “küçük bir sarık” (bk. Räsänen, *Wb.*, s. 409) kelimesi ile ilgili görmektedir. Şeyh Süleyman Lugatı’nda da *selle / sele* سله kelimesi “sarık, imâme, destar, tülbent, kavuk” mânâlarıyla yer almaktadır.

Vezin gereği ساندو imlâsını *selendü* veya *selendür* şeklinde okumak lâzımdır. Ayrıca *-dür* ekini bildirme eki kabul etsek bile, geriye kalan *sel-en / sellen*’in *selle / sele* ile ilgisini açıklamak gerekmektedir.

Bizce bu kelimenin yapı ve mânâsı hakkında henüz kesin bir şey söylemek mümkün değildir.

Kemal Eraslan